

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล

จากข้อความในมาตรา ๑ ของคำปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. ๑๙๔๘ (พ.ศ. ๒๔๙๑) คำปฏิญญาแห่งฟีลาเดลเฟียของไอแอลโอ ปี ค.ศ. ๑๙๔๘ (พ.ศ. ๒๔๙๑) ที่กล่าวไว้ว่า “มนุษย์ทุกคนเกิดมาพร้อมสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน...” เป็นการยืนยันในหลักการที่ว่ามนุษย์ทุกคนไม่ว่าจะเป็นชาติพันธุ์ การถือหลักความเชื่อ หรือมีเพศใดก็ตาม มีสิทธิที่จะได้รับสวัสดิการเพื่อคุณภาพชีวิต และการพัฒนาด้านจิตวิญญาณภายใต้หลักเสรีภาพและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และการได้รับโอกาสที่เท่าเทียมกันทั้งสตรีและบุรุษ คนปกติหรือคนพิการควรได้รับโอกาสและสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในสังคมทุกระบบ (สำนักงานแรงงานระหว่างประเทศ, ๒๕๔๙: ๒๐)

โดยเฉพาะในปัจจุบันประเทศที่เป็นอารยะและให้ความสำคัญและการตื่นตัวในเรื่องของการให้ความสำคัญกับคนพิการ และมีความพยายามที่จะให้คนพิการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ประเทศไทยจึงให้สัตยาบันเมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ ในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยมีเนื้อหาสาระในเรื่องของการสงเสริมคุ้มครองและประกันให้คนพิการ ว่าต้องมีสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานทั้งปวงอย่างเต็มที่และเท่าเทียมกัน และสงเสริมการเคารพในศักดิ์ศรีที่มีมาแต่กำเนิด การจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการทุกระบบ การเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การขนส่ง ข้อมูลข่าวสารและบริการสาธารณะ การยอมรับความเท่าเทียมกันของคนพิการในทางกฎหมาย ความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา การรักษาพยาบาล การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีงานทำอย่างเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป ซึ่งถือว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อคนพิการ (อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ, ๒๕๕๒)

เพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญา ทำให้หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องรณรงค์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่มีความสำคัญต่อการเข้าถึงสิทธิของคนพิการอย่างเร่งด่วน เนื่องจากคนพิการบางกลุ่มในสังคมที่ขาดโอกาสในการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารในเรื่องสิทธิอันพึงมีพึงได้ในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง ไม่สามารถเข้าถึงกระบวนการและสิทธิประโยชน์ที่สำคัญของตนได้ เช่น บริการจดทะเบียนคนพิการ บริการด้านการศึกษา บริการด้านการแพทย์ บริการด้านสังคม และบริการด้านการสงเสริมอาชีพ เป็นต้น มีการประกาศปฏิญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ และในปี พ.ศ. ๒๕๒๔ มีการประกาศให้เป็นปีคนพิการสากล (The International Year of Disable Person, IYDP) โดยมีเจตนารมณ์มุ่งเน้นให้มีการดำเนินการในเรื่องสำคัญ ๓ ประการ กล่าวคือ *ประการแรก* เป็นเรื่องของการป้องกันความพิการ *ประการที่สอง* เป็นเรื่องของการฟื้นฟูสมรรถภาพ และ *ประการที่สาม* เป็นเรื่องของการเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ รวมทั้งความเสมอภาคทางโอกาสในสังคม โดยถือให้วันที่ ๓ ธันวาคม ของทุกปี เป็นวันคนพิการสากล ซึ่งประเทศไทยเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติได้ดำเนินการให้บริการคนพิการมาตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๔๔ โดยให้บริการในรูปแบบของสถานสงเคราะห์

จากสถานการณ์ที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าสำหรับประเทศไทยนั้น มีความพยายามที่จะจัดสรรสวัสดิการและสร้างโอกาสในด้านอาชีพและการมีงานทำให้เป็นไปอย่างทั่วถึง เพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนพิการให้ดีขึ้น ตามบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการสงเสริมอาชีพและการมีงานทำ ไว้ในมาตรา ๓๓

มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งมีข้อกำหนดที่สำคัญ (พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.๒๕๕๐ และ กฎกระทรวงกำหนดจำนวนคนพิการที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐจะต้อง รับเข้าทำงาน และจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องนำส่งเข้ากองทุนส่งเสริมและ พัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๔) คือ

ประการแรก ตามมาตรา ๓๓ กำหนดให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงาน ของรัฐซึ่งมีลูกจ้างหรือผู้ปฏิบัติงานตั้งแต่หนึ่งร้อยคนขึ้นไป รับคนพิการที่สามารถทำงานได้ ไม่ว่าจะอยู่ใน ตำแหน่งใดในอัตราส่วนลูกจ้างที่ไม่ใช่คนพิการทุกหนึ่งร้อยคน ต่อคนพิการหนึ่งคน เศษของหนึ่งร้อยคน ถ้าเกินห้าสิบคนต้องรับคนพิการเพิ่มอีกหนึ่งคน

ประการที่สอง ตามมาตรา ๓๔ ในกรณีที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่มีได้รับคนพิการ เข้าทำงานตามจำนวนที่กำหนดตามมาตรา ๓๓ และมีได้ดำเนินตามมาตรา ๓๕ ให้ส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเป็นรายปี โดยคำนวณจากอัตราต่ำสุดของอัตราค่าจ้างขั้นต่ำตามกฎหมาย ว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานที่ใช้บังคับครั้งหลังสุดในปีก่อนหน้าปีที่มีหน้าที่ส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและ พัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ คุณด้วยสามร้อยหกสิบห้า และคุณด้วยจำนวนคนพิการที่ไม่ได้รับเข้าทำงาน (กฎกระทรวงแรงงาน ,พ.ศ.๒๕๕๔)

และ*ประการที่สาม* ตามมาตรา ๓๕ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ประสงค์จะรับคนพิการเข้าทำงาน ตามมาตรา ๓๓ หรือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการไม่รับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา ๓๓ และไม่ประสงค์จะส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา ๓๔ หน่วยงานของรัฐ นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ นั้น อาจให้สัมปทาน จัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ จัดจ้างเหมาช่วงงาน ฝึกงาน หรือให้การ ช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการแทน ก็ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ คณะกรรมการกำหนดในระเบียบของคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการให้สัมปทาน จัดสถานที่หรือจำหน่ายสินค้าหรือบริการ จัดจ้างเหมาช่วงงาน ฝึกงาน หรือให้การช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้ เป็นต้น

ส่วนในเรื่องของสิทธิประโยชน์ของคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต คนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และ ฉบับที่ ๒ แก้ไข พ.ศ. ๒๕๕๖ ตามมาตรา ๒๐ ซึ่งเป็นรายละเอียดสิทธิเข้าถึงและการ ใช้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะ สวัสดิการและความช่วยเหลืออื่น ๆ จากรัฐ อันได้แก่ การ บริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางแพทย์ การให้การศึกษา การฟื้นฟูสมรรถภาพทางอาชีพ การ ยอมรับและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง การช่วยเหลือให้เข้าถึงนโยบาย และ กิจกรรมการพัฒนาและบริการสาธารณะ การช่วยเหลือทางกฎหมายและทนายความ การให้บริการข้อมูล ข่าวสารและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสาร การบริการล่ามภาษามือ การให้บริการอุปกรณ์นำทาง การ จัดสวัสดิการเบี้ยความพิการ และการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ซึ่งนับจากที่เริ่มประกาศใช้การส่งเสริม โอกาสและสิทธิของคนพิการ แต่คนพิการที่จดทะเบียนคนพิการและยังไม่ได้จดทะเบียนคนพิการยังขาด ความรู้ ขาดข้อมูล รวมถึงไม่สามารถเข้าถึงสิทธิต่างๆ อยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งการจะขอใช้สิทธิต่าง ๆ นั้น กำหนดให้คนพิการจะต้องได้รับการจดทะเบียนคนพิการก่อนโดยต้องให้แพทย์เป็นผู้ประเมินระดับความ พิการก่อนตามประกาศกฎกระทรวงกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง ประเภท และหลักเกณฑ์ความพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๖ ที่ได้กำหนดประเภทของคนพิการออกเป็น ๗ ประเภท คือ

๑. ความพิการทางการมองเห็น
๒. ความพิการทางการได้ยินหรือการสื่อความหมาย

๓. ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย
๔. ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม
๕. ความพิการทางสติปัญญา
๖. ความพิการทางการเรียนรู้
๗. ความพิการทางออทิสติก

โดยให้ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมสังคมโรงพยาบาลของกระทรวง ทบวง กรม โรงพยาบาลของรัฐวิสาหกิจ และโรงพยาบาลอื่นที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด เป็นผู้วินิจฉัยความพิการพร้อมทั้งออกเอกสารรับรองความพิการ และคนพิการแต่ละประเภทที่จะจดทะเบียนคนพิการจะต้องเข้าหลักเกณฑ์ระดับความพิการของแต่ละประเภท และเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.๒๕๕๐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนพิการสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมีศักดิ์ศรี มีอาชีพ มีงานทำ และเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับครอบครัวและสังคมอย่างมีความสุข (ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง ประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๕) แต่ยังคงพบว่ามีกฎหมายฉบับนี้ยังขาดมาตรการในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพคนพิการเพื่อแก้ไขปัญหาในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ ตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ จึงเป็นการสมควรกำหนดให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติมีฐานะเป็นกรมและกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบ ให้คำแนะนำ และช่วยเหลือคนพิการให้ได้รับสิทธิประโยชน์และการอำนวยความสะดวกเพิ่มขึ้น รวมทั้งกำหนดให้องค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการมีบทบาทในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการมากขึ้น ตลอดจนกำหนดให้มีศูนย์บริการคนพิการเพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการบริการ และแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับการตามกฎหมายให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ มาอีกฉบับหนึ่งเพื่อปรับปรุงสิทธิของคนพิการและการบังคับใช้กฎหมายให้เคร่งครัดยิ่งขึ้น

การได้รับสิทธิต่าง ๆ ของคนพิการเกิดขึ้นนับตั้งแต่วันที่จดทะเบียนคนพิการ แต่การเข้าถึงหรือการใช้สิทธิประโยชน์และบริการต่าง ๆ ของคนพิการก็ยังเป็นอุปสรรคและปัญหาอยู่ในปัจจุบัน เนื่องจากคนพิการบางส่วนยังไม่ทราบว่าสิทธิของตนเองที่พึงได้มีอะไรบ้าง รวมไปถึงกระบวนการ และขั้นตอนของการใช้สิทธิบางอย่างก็อยู่ภายใต้การวินิจฉัยของหน่วยงานที่ให้บริการ และอุปสรรคอีกประการต่อมาที่จะทำให้คนพิการบางประเภทไม่สามารถเข้าถึงสิทธิได้มาจากอุปสรรคทางกายภาพ เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและตัวคนพิการเอง ซึ่งสภาพแวดล้อมบางอย่างก็เป็นอุปสรรคขัดขวางไม่给人พิการเข้าไปถึงหรือเข้าไปใช้บริการตามสิทธิได้โดยสะดวก เช่น คนพิการทางด้านร่างกายที่ใช้รถเข็นสำหรับคนพิการจะมีปัญหาในการใช้บริการสาธารณะ การขาดล่ามภาษามือสำหรับคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย มีข้อสังเกตอีกประการหนึ่ง กฎหมายเกี่ยวกับคนพิการได้มีมาตั้งแต่พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ และได้มีการปรับปรุงพัฒนาสิทธิของคนพิการมาเป็นระยะ ๆ และปัจจุบันสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติได้มีการปรับปรุงระเบียบพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.๒๕๕๐ เพื่อให้คนพิการรับรู้และสามารถเข้าถึงสิทธิประโยชน์ได้ง่ายขึ้น อย่างไรก็ตามยังพบว่ากลุ่มคนพิการส่วนมากยังไม่สามารถรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับ อีกทั้งยังเข้าถึงบริการสวัสดิการ และการเข้าทำงานในหน่วยงานของทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้ไม่มากนัก (ตามตารางที่ ๑)

ตารางที่ ๑ ข้อมูลจำนวนคนพิการของกรมการจัดหางาน

ลำดับ	ประเด็น	จำนวน	
		จำนวน	หน่วยนับ
๑	จำนวนสถานประกอบการลงทะเบียนกับกรมการจัดหางานเพื่อรับเข้าทำงาน	๓,๔๒๘	คน
๒	จำนวนคนพิการที่ลงทะเบียนกับกรมการจัดหางานเพื่อแจ้งความประสงค์เป็นผู้หางานทำ	๔,๐๐๕	คน
๓	จำนวนคนพิการที่ลงทะเบียนและได้งานทำแล้ว	๑,๕๑๘	คน

ที่มา: กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน (๒๕๕๕)

จากตารางที่ ๑ เป็นการแสดงการรวบรวมข้อมูลของกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน (๒๕๕๕) ซึ่งมีสำนักงานจัดหางานจังหวัดทุกจังหวัดและสำนักงานจัดหางานเขตพื้นที่ในกรุงเทพฯ ทำหน้าที่รับลงทะเบียนนายจ้างที่มีความประสงค์จะจ้างงานคนพิการ คนพิการที่ประสงค์จะหางานทำ และจำนวนคนพิการที่ลงทะเบียนและได้งานทำแล้วในปี ๒๕๕๕ นอกจากนี้สำนักงานสงเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ (พค.) (๒๕๕๕) ยังได้สำรวจข้อมูลจำนวนหน่วยงานภาครัฐที่แจ้งเรื่องการปฏิบัติตามกฎกระทรวงแรงงาน จำนวนหน่วยงานภาครัฐที่รับคนพิการเข้าทำงาน และจำนวนคนพิการที่ทำงานในภาครัฐว่ามีหน่วยงานแต่ละประเภทมีการรับคนพิการเข้าทำงานเป็นจำนวนเท่าใดบ้าง ตามรายละเอียดของตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ ข้อมูลจำนวนหน่วยงานภาครัฐที่แจ้งเรื่องการปฏิบัติตามกฎกระทรวงแรงงาน จำนวนหน่วยงานภาครัฐที่รับคนพิการเข้าทำงาน และจำนวนคนพิการที่ทำงานในภาครัฐ

หน่วยงาน	จำนวนหน่วยงานที่แจ้งเรื่องการปฏิบัติตามกฎกระทรวง (หน่วย)	จำนวนภาครัฐที่รับคนพิการเข้าทำงาน (แห่ง)	จำนวนคนพิการที่ทำงานในภาครัฐ (คน)
ภาครัฐ	๒๐	๑๙	๔๓๙
รัฐวิสาหกิจ	๖๑	๓๖	๑๔๖
หน่วยงานอิสระ	๓๓	๑๕	๑๒
องค์การมหาชน	๔๕	๑๘	๑๘
มหาวิทยาลัยของรัฐ	๖๗	๖๒	๗๗
มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ	๑๓	๙	๖๗
รวม	๒๓๙	๑๕๙	๗๔๑

ที่มา: ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๕ (สำนักงานสงเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ๒๕๕๕)

จากตารางที่ ๒ เป็นการแสดงจำนวนที่หน่วยงานภาครัฐในส่วนต่าง ๆ ที่สำนักงานสงเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ (พค.) ปี ๒๕๕๕ ได้มีการสอบถามข้อมูลของการสงเสริมคนพิการเข้าทำงานในหน่วยงาน พบว่า หน่วยงานของรัฐที่แจ้งเรื่องการปฏิบัติตามกฎกระทรวงแรงงาน ทั้งสิ้น ๒๓๙ แห่ง พบว่า จำนวนหน่วยงานภาครัฐที่รับคนพิการเข้าทำงาน ทั้งสิ้น ๑๕๙ แห่ง และมีคนพิการที่ทำงานในหน่วยงานภาครัฐ ทั้งสิ้น ๗๔๑ คน โดยจำแนกเป็น ภาครัฐ ๔๓๙ คน รัฐวิสาหกิจ ๑๔๖ คน หน่วยงานอิสระ ๑๒ คน มหาวิทยาลัยของรัฐ ๗๗ คน และมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ๖๗ คน

ส่วนการปฏิบัติตามกฎหมายเรื่องการจัดงานคนพิการในสถานประกอบการทั่วประเทศในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยข้อมูลถึงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ของปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ที่รวบรวมโดยสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ (พก.) รายละเอียดดังตารางที่ ๓

ตารางที่ ๓ สรุปการปฏิบัติตามกฎหมายเรื่องการจัดงานคนพิการในสถานประกอบการ ประจำปี ๒๕๕๖

ลำดับที่	รายการ	นายจ้างหรือสถานประกอบการ					ส่งเงิน เข้า กองทุน (บาท)
		จำนวน สถานประกอบการ		การปฏิบัติตามกฎหมาย			
				มาตรา ๓๓	มาตรา ๓๕		
		แห่ง	ร้อยละ	คนพิการ (ราย)	คน พิการ (ราย)	ผู้ดูแล คน พิการ (ราย)	
๑	ปฏิบัติตามกฎหมายครบ ตามอัตราส่วน						
๑.๑	รับคนพิการเข้าทำงาน ครบตามอัตราส่วน	๓,๒๘๑	๒๕.๖๕	๑๐,๓๐๐	๖	๘	-
๑.๒	ส่งเงินเข้ากองทุนแทนการ รับคนพิการเข้าทำงาน	๓,๑๓๘	๒๔.๕๓	๒	-	-	๖๒๖,๕๒๘,๕๖๕.๓๓
๑.๓	ให้สัมปทานฯ	๑๑๘	๐.๙๒	-	๑๔๒	๖๙	-
๑.๔	รับคนพิการเข้าทำงานและ ส่งเงินเข้ากองทุนฯ	๑,๒๓๑	๙.๖๒	๓,๕๐๗	๙	๑๐	๔๙๘,๗๙๕,๕๑๗.๒๘
๑.๕	รับคนพิการเข้าทำงานและ ให้สัมปทานฯ	๑๒๓	๐.๙๖	๖๙๗	๒๘๐	๑๗๑	-
๑.๖	ส่งเงินเข้ากองทุนฯ และให้ สัมปทานฯ	๑๒	๐.๐๙	-	๙	-	๒,๙๘๑,๒๕๗.๐๐
๑.๗	รับคนพิการเข้าทำงาน ส่ง เงินเข้ากองทุนฯ และให้ สัมปทานฯ	๒๔	๐.๑๙	๑๕๖	๘๑	๒๐๗	๒๖,๘๖๗,๙๗๒.๙๐
	รวมลำดับที่ ๑.๑-๑.๗	๗,๙๒๗	๖๑.๙๖	๑๔,๖๖๒	๕๒๗	๔๖๕	๑,๑๕๕,๑๗๓,๓๑๒.๕๑
๒	ปฏิบัติตามกฎหมายแต่ไม่ ครบ	๖๘๔	๕.๓๕	๑,๑๓๕	๓๔	๕๒	๑๐๙,๒๔๘,๓๑๖.๙๐
๓	ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย	๔,๑๗๖	๓๒.๖๕	๕๙	๑๖	-	๖๔,๑๔๔.๐๐
	รวมทั้งสิ้น	๑๒,๗๘๗	๑๐๐	๑๕,๘๕๖	๕๗๗	๕๑๗	๑,๒๒๘,๕๖๕,๗๗๓.๔๑

ที่มา: ข้อมูล ณ วันที่ ๑๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๖ (สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ๒๕๕๕)

จากตารางที่ ๓ พบว่า ในช่วงครึ่งปีนี้ จากจำนวนสถานประกอบทั้งสิ้น ๑๒,๗๙๐ แห่ง คือ ๑) มีสถานประกอบการที่ปฏิบัติตามกฎหมายแบบครบอัตราส่วน รวม ๗,๙๒๗ แห่ง โดยรับคนพิการเข้าทำงานครบตามอัตราส่วนตามมาตรา ๓๓ จำนวน ๓,๒๘๑ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๖๕ ส่งเงินเข้ากองทุนแทนการรับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา ๓๔ จำนวน ๓,๑๓๘ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๕๓ การให้สัมปทานฯ ตามมาตรา ๓๕ จำนวน ๑๑๘ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๐.๙๒ ส่วนสถานประกอบการที่ใช้กฎหมาย ๒ หรือ ๓ มาตราาร่วมกัน ได้แก่ การรับคนพิการเข้าทำงานและส่งเงินเข้ากองทุนฯ ตามมาตรา ๓๓ และ ๓๔ จำนวน ๑,๒๓๑ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๙.๖๒ และรับคนพิการเข้าทำงานและให้สัมปทานฯ ตามมาตรา ๓๓ และ ๓๕ จำนวน ๑๒๓ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๐.๒๖ ส่งเงินเข้ากองทุนฯ และให้สัมปทานฯ ตามมาตรา ๓๔ และ ๓๕ จำนวน ๒ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๒ และรับคนพิการเข้าทำงานส่งเงินเข้ากองทุนฯ และให้สัมปทานฯ ตามมาตรา ๓๓, ๓๔, และ ๓๕ จำนวน ๑๒ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๙ ๒) สถานประกอบการที่ปฏิบัติตามกฎหมายแต่ไม่ครบตามอัตราส่วน จำนวน ๖๘๔ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๕.๓๕ และ ๓) สถานประกอบการที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายมาตราใดๆ เลย มีจำนวนมากถึง ๔,๑๗๖ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๖๕

โดยภาพรวม พบว่า การที่นายจ้างหรือสถานประกอบการปฏิบัติตามกฎหมายทั้งแบบครบตามอัตราส่วนและไม่ครบตามอัตราส่วนในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ทำให้มีการจ้างงานคนพิการตามมาตรา ๓๓ รวม ๑๕,๘๕๖ คน ทำให้คนพิการและผู้ดูแลคนพิการสามารถประกอบอาชีพอิสระตามมาตรา ๓๕ ได้ รวม ๑,๐๙๔ ราย และมีการส่งเงินเข้ากองทุนฯ มากถึง ๑,๒๖๔,๔๘๕,๗๗๓.๔๑บาท ซึ่งจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่ายังมีสถานประกอบการที่ไม่ได้ปฏิบัติตามกฎหมายในมาตราใด ๆ ที่เกี่ยวกับการจ้างงานคนพิการอีกมากกว่าร้อยละ ๕๐ ซึ่งนับว่ายังมีจำนวนมาก

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่า ปัจจุบันสถานการณ์การมีงานทำของคนพิการยังมีจำนวนน้อย และข้อมูลมีความหลากหลายตามภารกิจของหน่วยงานที่ให้บริการจัดหางานแก่คนพิการ อย่างไรก็ตามข้อมูลพบว่า มีจำนวนคนพิการที่จดทะเบียนคนพิการแล้วจำนวนมากถึง ๑,๓๐๐,๐๐๐ คน แต่มีงานทำในสถานประกอบการเพียงจำนวน ๑๕,๘๕๖ คน คิดเป็นอัตราส่วนที่น้อยมาก และจากสัดส่วนที่สถานประกอบการจะต้องรับคนพิการเข้าทำงานตามกฎหมายจำนวน ๖๘,๐๐๐ คน แสดงถึงว่าคนพิการส่วนใหญ่ขาดโอกาสการเข้าถึงด้านอาชีพและการมีงานทำของคนพิการ ตามมาตรา ๓๓ ที่กล่าวถึงประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามลักษณะของงานในอัตราส่วนที่เหมาะสม ส่วนมาตรา ๓๔ ที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับรายละเอียดที่ให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่มีได้รับคนพิการเข้าทำงานตามจำนวนที่กำหนดตามมาตรา ๓๓ ให้ส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา ๒๔ (๕) ตามกฎกระทรวงแรงงานที่กำหนดขึ้น และมาตรา ๓๕ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ประสงค์จะรับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา ๓๓ หรือไม่ประสงค์จะส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา ๓๔ หน่วยงานของรัฐ นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการนั้นอาจให้สัมปทาน จัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ จัดจ้างเหมาช่วงงาน ฝึกงาน หรือให้การช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการแทนก็ได้ตามแห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้ จากข้อมูลข้างต้นพบว่ายังคงมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ทั้งในแง่ของการปฏิบัติตามกฎหมาย การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการคนพิการ การปฏิบัติตามกฎหมายของสถานประกอบการ รวมถึงตัวคนพิการส่วนใหญ่ที่ยังเข้าไม่ถึงบริการด้านอาชีพและการจัดหางานเหล่านี้ จึงเป็นเหตุให้มีการศึกษาว่า การปฏิบัติตามมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มีปัญหาอุปสรรคอย่างไรบ้าง ในมุมมองของตัวบทกฎหมาย ปัญหาในเชิงโครงสร้าง นโยบาย ปัญหาของสถานประกอบการ และปัญหาในการปฏิบัติงานของผู้ที่เกี่ยวข้องกับทั้ง ๓ มาตรา นี้ เพื่อผลการศึกษาจะสามารถนำมาเสนอแนะหรือแนวทางในการปรับปรุง พัฒนารูปแบบการ

ดำเนินงานด้านการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสำหรับคนพิการของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปอย่างเหมาะสม

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑. เพื่อศึกษาการเข้าถึงสิทธิด้านอาชีพและการมีงานทำของคนพิการ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐

๒. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติตามมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐

๓. เพื่อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำของคนพิการให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๑.๓ ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตวิธีการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงประยุกต์ (Applied Research) โดยใช้วิธีการศึกษาดังนี้

๑ การศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งเน้นการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากตัวบทกฎหมาย และงานวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความทางวิชาการ ตำราทางวิชาการ ทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย และอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายการจ้างงานคนพิการ ตลอดจนผลการศึกษาทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ของกลุ่มนักวิชาการต่างๆ

๒ การศึกษาภาคสนาม (Field Research) โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม และศึกษาเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์เจาะลึก (Depth Interview) และสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากกลุ่มตัวอย่าง

ขอบเขตเนื้อหา

๑ การศึกษาและวิเคราะห์การเข้าถึงสิทธิในการมีงานทำของคนพิการ สถานประกอบการ หน่วยงานภาครัฐ และที่มีการปฏิบัติงานตามมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐

๒ การศึกษาเปรียบเทียบลักษณะการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำของคนพิการตามกฎหมายการจ้างงานคนพิการในลักษณะเดียวกันทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในภูมิภาคเอเชียและสหภาพยุโรป อย่างน้อยภูมิภาคละ ๑ ประเทศ

๓ เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติตามมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐

๔ เพื่อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำของคนพิการให้เป็นไปอย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

พื้นที่ดำเนินการ

จัดเก็บข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ไม่น้อยกว่า ๖ จังหวัด

ขอบเขตกลุ่มเป้าหมาย

จัดเก็บข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้

(๑) ผู้แทนนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่มีการปฏิบัติตามและไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติสงเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ จำนวนไม่น้อยกว่า ๘๐ แห่ง

(๒) ผู้แทนหน่วยงานของรัฐ (ส่วนกลาง) จำนวนไม่น้อยกว่า ๒๐ หน่วยงาน

(๓) ผู้แทนองค์กรคนพิการทุกประเภทในพื้นที่เป้าหมาย จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๔ องค์กร

(๔) ผู้แทนหน่วยราชการระดับจังหวัด ได้แก่ สำนักงานจัดหางานจังหวัด และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ไม่น้อยกว่า ๖ จังหวัด

(๕) คนพิการที่ทำงานในสถานประกอบการ จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๕๐ คน และคนพิการที่สามารถทำงานได้แต่ยังไม่ได้ทำงาน อย่างน้อย ๑๕๐ คน

(๖) ผู้ดูแลคนพิการ จำนวนไม่น้อยกว่า ๕๐ คน

โดยเป็นการเก็บตัวอย่างแบบมีเป้าหมาย (Purposive Sampling) เพื่อสอบถามถึงความรับรู้และการปฏิบัติตามมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติสงเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ รวมทั้งสอบถามถึงปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการนำกฎหมายมาบังคับใช้ โดยการตั้งคำถามแบบเปิด (Open Question) ให้กลุ่มเป้าหมายและตามประเด็นปัญหาที่ได้กำหนดเพื่อการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกในแต่ละประเด็นปัญหาไว้ นอกจากนั้นยังเป็นการสัมภาษณ์แบบไร้โครงสร้าง เพื่อเป็นการเพิ่มเติมการสำรวจให้รอบด้านมากขึ้น

ขอบเขตการจ้างงาน

ศึกษาเฉพาะการจ้างงานคนพิการในสถานประกอบการภาคเอกชน และหน่วยงานภาครัฐเท่านั้น

๑.๔ นิยามศัพท์

พก.	หมายถึง สำนักงานสงเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ
พม.	หมายถึง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
พมจ.	หมายถึง สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
รง.	หมายถึง กระทรวงแรงงาน
การสงเสริมอาชีพ	หมายถึง การสงเสริมอาชีพของคนพิการให้ทำงานในสถานประกอบการ

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ได้รับทราบข้อมูลการเข้าถึงสิทธิด้านอาชีพและการมีงานทำของคนพิการตามมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติสงเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐

๒. ได้แนวทางการและวิธีการปรับปรุงการสงเสริมอาชีพและการมีงานทำของคนพิการตามมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติสงเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐

๓. ได้มีข้อเสนอแนะแนวทางการสงเสริมอาชีพและการมีงานทำของคนพิการแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น